

“En l'arqueologia no compta només l'esforç, sinó també la sort”

Quina tasca fa un arqueòleg per a la societat?

—Nosaltres investiguem sobre el passat de la humanitat, i mirem d'entendre com s'ha arribat al fet que avui només una espècie domini el planeta totalment, quines són les raons d'aquesta situació. Jo em sento historiador, i m'interessen les etapes més antigues perquè considero que també han estat decisives per a arribar al punt en què som ara. És una recerca interessant per a provar d'entendre què ha passat.

—En un laboratori clínic es pot investigar la manera de guarir una malaltia, o fabricar un medicament, però en el cas de l'arqueologia els resultats de la recerca no són tangibles. Com es transmet aquest coneixement a la societat perquè en copsi la utilitat?

—Penso que la societat valora la nostra feina. La gent sent curiositat sincera per les etapes més remotes de la humanitat. Altrament, no s'entendrien fenòmens mediàtics com el gran ressò que pot tenir una notícia molt especialitzada. Hi ha un interès real, però passa que són temes que sovint són de mal explicar. No són pas temes esotèrics o totalment teòrics, perquè com a arqueòlegs també treballem amb cultura material. Fonamentem les nostres tesis en materials que trobem. A les coves de Serinyà tenim eines que demostren que hi van habitar homes que caçaven animals per alimentar-se i que van poder sobreviure.

—Us sentiu historiador, però sou també un científic?

—Sí, em defineixo com un historiador que usa les armes de la ciència per fer història. Però és una qüestió de sensibilitats. Molts arqueòlegs potser

Narcís Soler i Masferrer (Bescanó, Gironès, 1948) és prehistoriador i arqueòleg. Fa classes a la Universitat de Girona i dirigeix les excavacions a la cova de l'Arbreda, a Serinyà (Pla de l'Estany). També és membre numerari de la secció Històrico-arqueològica del IEC.

diran que són antropòlegs i no historiadors, tot i que estem en contacte amb experts en paleontologia, que és purament una ciència natural.

—Dirigiu les excavacions a les coves de Serinyà (Pla de l'Estany), amb cronologies que permeten d'estudiar la presència de l'home de Neanderthal i de l'homo sapiens a Catalunya. Teniu suport de l'administració en aquesta tasca?

—Si parlem dels recursos i del personal que necessitaríem, mai no n'hi ha prou. Aquí estem acostumats a lluitar i presentar projectes i buscar recursos. Tota la vida, des que comença una excavació fins que s'acaba després de molts anys. Excavem des de fa tres dècades, i sempre hem obtingut recursos, més aviat pocs que molts, però suficients per a fer alguna cosa. Excavem un mes l'any. Si tinguéssim més recursos

excavariem més i els projectes avançarien més. A l'hora d'estudiar i interpretar les troballes, som un equip molt reduït, un parell o tres persones que ens hi podem dedicar a temps parcial, perquè tenim la feina de la Universitat. Amb més recursos, podríem tenir investigadors a temps complet, com hi ha a Tarragona. Allí hi ha l'Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social de la URV (IPHES), que es dedica plenament a la recerca. Aquí, en canvi, hem de combinar la feina perquè els recursos són escassos.

—Amb recursos escassos, es pot dir que pràcticament excaveu per amor a l'art.

—Per amor a la història... L'IPHES és una institució única a Catalunya, que té investigadors contractats que es dediquen a la recerca. Potser si aquí un dia féssim grans descobriments o trobéssim alguna cosa molt cridanera, obtindríem més recursos. En el camp de l'arqueologia no compta només l'esforç, sinó també la sort.

—La sort de trobar alguna peça important o de cridar l'atenció d'algu?

—A la sort de l'arqueòleg s'hi ha d'afegir la capacitat de presentar la teva feina d'una manera més mediàtica. Si té més ressò, encara que no sigui una descoberta espectacular, molt possiblement tindràs més recursos. Si deixes més de banda la qüestió comunicativa fas una tasca més tranquil·la, perquè les relacions amb el món mediàtic demanen molta dedicació i temps. Però, és clar, els qui financen projectes no es fixaran tant en el teu.

—En algun moment heu vist perillar la feina a Serinyà per manca de recursos?

—Hi ha hagut èpoques en què no hem rebut recursos per a excavar, o que ens hem trobat sense el permís d'excavació. Amb tot, sempre hem superat aquestes dificultats. El servei d'arqueologia de la Generalitat obre una línia d'ajudes per a excavar. Són quantitats discretes, però que ens permeten d'excavar un mes l'any. També tenim ajuts del Consell Comarcal del Pla de l'Estany i ajudes més petites amb què podem anar fent.

—Creieu que el govern català considera l'arqueologia com un àmbit

cultural important, o més aviat secundari per al país?

—Sense dubte, s'haurien de dedicar molts més recursos a l'arqueologia programada, la que cada any excava, perquè és el pal de paller de la recerca. Però la realitat és una altra, i és que els diners se'n van a les excavacions d'urgència —quan es fan obres i es detecta un jaciment imprevist—, perquè s'han de fer sense dilació. La feina que fem a Serinyà no és valorada des del punt de vista mediàtic perquè no hem pogut treballar amb materials de gran ressò, però al marge dels diners que rebem d'ajuda, em sento apreciat per la meua feina i sé que hi ha gent que valora molt la nostra tasca. Suposo que si se'ns valorés més, tindríem més recursos i més gent treballant a Serinyà.

—Estar pendent de les ajudes per a saber si podreu continuar excavant no és pas un estat òptim per a un científic.

—No, però hi estem acostumats. Després de tants anys excavant, t'adones que és molt difícil de sortir d'aquesta rutina de subvencions curtes i treball d'acord amb aquesta ajuda, però sigui com sigui continuem lluintant.

—Què representen els jaciments de Catalunya en el panorama mundial de l'arqueologia?

—Les diferències entre regions pel que fa a jaciments no han de ser excessivament grans. Hi ha regions que es destaquen en arqueologia romana; algunes altres en prehistòria, etc, però a tot arreu hi ha bons jaciments. Catalunya pot estar contenta perquè té jaciments molt importants en totes les etapes de la història, des del paleolític inferior fins a l'època medieval. Tenim tresors molts valuosos, però no gosaria comparar-nos globalment amb uns altres territoris, perquè en alguns períodes quedem coixos, com l'art rupestre paleolític, i en alguns altres excel·lim, com ara en jaciments paleolítics. Tenim l'Arbreda (Serinyà), l'Abric Romaní (Capellades) i la Cova de l'Aragó (Talteüll) que són de primer nivell.

—Com veieu el futur de la disciplina arqueològica a Catalunya?

—En tots els anys que fa que estic actiu, l'arqueologia a Catalunya ha fet

“Catalunya pot estar contenta perquè té jaciments molt importants en totes les etapes de la història, des del paleolític inferior fins a l'època medieval”

bons progressos; no podem comparar la situació d'ara amb la de trenta anys enrere. Hi ha més places d'investigador, han augmentat les universitats que imparteixen disciplines relacionades, s'excaven més jaciments i es fa més bona feina. Jo espero que aquesta tendència continuï, si bé sóc conscient que de moment no serà al ritme que els investigadors voldríem, més accelerat. Però com més anirà més es valorarà aquesta tasca i més gent s'hi podrà dedicar. La creació de l'IPHES ja ha estat un pas endavant molt important.

—Com ho fa un investigador català, per projectar les seves investigacions a l'àmbit internacional?

—Tenim dificultats afegides. Estàs acostumat a pensar i escriure en català. Jo podria escriure articles científics i de divulgació sense cap problema, però quan ho has de fer en anglès la cosa es complica. Perds molt de temps perquè necessites algú que et verifiqui la correcció de l'escriptura. A l'hora de publicar un article en revistes internacionals el grau d'exigència és elevadíssim, i a més hi has d'afegir la qüestió de la llengua. Aleshores t'adones que durant la vida has anat mal encaminat, perquè vam estudiar francès i no anglès...

Gemma Aguilera